

Pitääkös uskonnosta vinoilla?

Ismo Söderling

Läntinen Eurooppa tuntuu menneen sekaisin parista valitettavasta ja surullisesta episodista. Ensin kaksi ranskalaista hyökkäsi Charlie Hebdo -lehden toimitukseen Pariisissa 7.1.2015 ja brutaalisti surmasi sekä vartijoita että toimittajia. Draamaan liittyi myös hyökkäys samana päivänä juutalaisten ylläpitämään puotiin. Surmansa sai 17 henkeä. Kuukautta myöhemmin Tanskassa surmattiin kolme henkilöä vastaavanlaisessa hyökkäyksessä. Sekä Tanskan että Ranskan tapauksessa hyökkääjät olivat paikallisia muslimeja. Läntinen tiedotusyhteisö uutisoi asiaa nopeasti ja monipuolisesti. Ranskan yleinen TV-kanava näytti myös poliisin teloittamisen Charlie Hebdo -lehden toimituksen edessä.

Läntinen lehdistö vaati sananvapauden säilyttämistä. Oma yleisradiomme keskusteli teemasta ”Selviääkö pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta Tanskan kaltaisista konflikteista”. Erilaiset spekuloinnit ja salaliittoteoriat saivat vauhtia sosiaalisessa mediassa tyyliin ”Hyökkäys Charlie Hebdota vastaan oli odotettu, kun tunnettu Rotschildien pankkirisuku Israel-yhteyksineen oli hankkinut joulukuussa 2014 lehden haltuunsa”.

Charlie Hebdo kutsuu itseään satiiriseksi pila-lehdeksi, jolla on omien sanojensa mukaan tarkoitus ”pilkata kaikenlaista ääriajattelua ja uskonnollista fundamentalismia” (http://fi.wikipedia.org/wiki/Charlie_Hebdo). Lehti on toiminnallaan saanut aikaan melkoista säpinää ranskalaisessa yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa: osa puolustaa lehteä ja sen oikeutta sanomisen vapauteen. Osa kysyy julkisesti, ”miksi heittää bensiiniä liekkeihin?”.

Ottamatta kantaa lehteen sinällään, kysynpähän vain, miksi henkilökohtaisista ja tärkeistä asioista pitää vinoilla. Raja hyvän maun ja hyvän käytöksen välillä on kuin veteen piirretty viiva. Olemme oppineet vähitellen pesemään flunssaisena kätemme, emme pidä homoseksuaalisuutta poikkeava-

vana seksuaalisena käyttäytymisenä, emme vinoile feministeille. Avoimen rasistinen vitsinvääntökin on jätetty olutpubien höyryisiin takahuoneisiin. Mistä sitten kumpuaa oikeus ja into pilkata toisen uskontoa (Kielitoimiston mukaan satiirilla tarkoitetaan ”pilkkaa, ivaa, sukkelaa ilkeyttä”, kts. www.kielitoimistonsanakirja.fi)? Me jokainen uskomme johonkin – uskonto on uskon asia. Maahanmuuttajissa on vähän koulutettuja ja siirtolaisuustansansa vuoksi syrjäytymisvaarassa olevia. He ovat usein oppineet uskontoon liittyvät asiat suullisena perintötietona, ja siksi he ovat heikoilla koettaessaan puolustaa syvintä minäänsä länsimaista mediarummutusta vastaan.

Siirtolaisuuteen liittyvä leimaaminen on tuttua jopa meille suomalaisille. Kun Ruotsissa irvittiin 1960-luvulla suomalaisten juopottelusta ja rötöstelestä, otti se luonnollisesti monen suomalaisen luonnolle. Luen parhaillaan Inkeri Lamérin vavahduttava käsikirjoitusta Göteborgin telakan suomalaisista rautakourista. Kun ruotsalaiset saivat heidän luottamuksensa (tai päinvastoin), oli yhteispelin tuloksena kukoistava telakkateollisuus. Sen tuhoutumiseen vaikutti aasialaisten ryntääminen laivamarkkinoille. Ruotsin yhteiskunnalta jäi huomaamatta ja ehkä ymmärtämättäkin, että Suomessa oli vielä 1960-luvulla satojatuhansia sodankäyneitä miehiä, joista huomattavalle osalle sotaan liittyvien traumakokemusten hoito tapahtui koskis-pullon kautta.

Siirtolaisuus luo monia paineita, joihin pitää puuttua ajoissa ja yhdessä. Maahanmuuttaja ei saa olla objekti vaan subjekti, osa parempaan vievää prosessia. Ranskan joutuminen ”tulilinjalle” ei ollut suuriakaan yllätys. Maassa on 4–5 miljoonaa muslimia, maan vähemmistöpolitiikka on jo pitkään ollut varsin olematonta. Varsinkin Pariisiin ja Marseillen lähiöt ovat ihmisten säilöntäpaikkoja ilman sen suurempia yhteiskunnallisia palveluja. Jo 10 vuotta sitten Rans-

kassa leimahtivat ensimmäiset suuret lähiömellakat – ja niitä on riittänyt vaihtelevasti näihin päiviin asti. Ranskan edelliselle presidentille huomautettiin useaan otteeseen, että hän ei tunne Ranskassa asuvien maahanmuuttajien elämää. Siitäpä hän sitten suuren mediarummutuksen myötä lähti tapaamaan uusranskalaisia. Kirjoituksen lopussa on linkki vierailukuvaan, joka puhukoon puolestaan.

En hae minkäänlaista oikeutusta väkivallanteoille, kerta kaikkiaan se ei ole hyväksyttävää. Sen sijaan koetan luoda ymmärrystä ja taustaa teoille, joiden en toivoisi toistuvan. Läntinen Eurooppa tulee kansainvälistymään väestöllisesti jatkossakin – ja kiihtyvällä vauhdilla. Tämä prosessi koskee myös Suomea. Maamme on kuitenkin harvoja läntisen Euroopan maita, jossa lähiöt eivät ole roihunneet ja puntarit heiluneet uskontoryhmien välillä.

Is it really necessary to deride someone else's religion?

Western Europe seems to be in an uproar over a couple of unfortunate and very sad events. First, on January 7, 2015, two Frenchmen attacked the offices of the *Charlie Hebdo* newspaper in Paris, brutally murdering security personnel and journalists. The day's dramatic events then extended to a Jewish-owned grocery store, and after the day was over, seventeen people had lost their lives. A month later in Denmark, three people were killed in similar attacks. In both France and Denmark, the assailants were local Muslims. Western media covered the events quickly and in depth, and France's public television channel showed the execution of a police officer that occurred in front of *Charlie Hebdo's* offices.

Western media issued demands for safeguarding freedom of speech. In Finland, our own public radio held a discussion entitled "*Can Nordic welfare societies withstand conflicts like the one that happened in Denmark?*" Social media abounded with speculation and conspiracy theories, along the lines of "*An attack against Charlie Hebdo was not unexpected after the well-known Rothschild banking family, with its Israeli connections, purchased the newspaper in December 2014*".

The fundamental question, of course, is whether it is necessary to deride matters of religious faith that are important to someone else. To satirize means to mock and to deride. Many immigrants live

Viime vaaleissa Perussuomalaiset sai jättipotin. Keskustelua puolueen maahanmuuttovastaisuudesta viriteltiin aika ajoin, osin syystäkin. Suurena kuviona oli kuitenkin se, että konsensusyhteiskuntamme ei eristänyt uutta tulokasta, vaan otti uuden poliittisen voimatekijän mukaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Niinpä puolue on mukana valtiollisella tasolla tehtävissä sote- ja kuntaratkaisuisissa. Suomella taitaa olla PISA-tulosten perusteella toinenkin vientituote, jonka yhteys rauhalliseen maahanmuuttoon ja vähemmistöpolitiikkaan on ilmeinen. Kysymys kuuluukin: ymmärrämmekö me itsekään, miten toimiva konsensusyhteiskunta on vaikkapa vähemmistökysymyksissä ja hallitussa kotoutumisessa. Vientimallia voisi testata ensimmäiseksi Ruotsissa, jossa valtapuolueiden eristämä maahanmuuttovastainen "Sverigedemokraterna" kasvaa ja voi hyvin.

in situations where they have less access to education and are at greater risk for social isolation. In the name of satire, we are insulting some of their most deeply-held values. This type of "integration by way of satire" will inevitably lead to conflict.

In Finland, in the last Parliamentary elections, the Finns Party won a landslide. The issue of the party's anti-immigration views was brought up repeatedly, in part for good reason. What was paramount, however, was that Finland's "consensus society" did not shut out the new political power player, but rather, included it in national decision making. Now the party takes part in national decisions over issues such as social welfare and health and municipal mergers.

Over and beyond Finland's **PISA rankings**, it looks like we might have another export item on our hands, with an apparent connection to peaceful immigration and policies on minorities. The question is whether we Finns even understand how well our **consensus society** is functioning when it comes to matters such as minority populations and managed integration. Perhaps we should run a pilot program for *this* export item, for example in Sweden where, thanks to the exclusionary tactics of the country's majority parties, the anti-immigration Sweden Democrats is doing well – and growing.